

Lewis Carroll (27 stycznia 1832 w Daresbury - 14 stycznia 1898 w Guildford)

Ten pisarz i uczyony z Daresbury,

matematyk i fotograf, który

miął prekognicję,

wyśnił Alicję,

nie uprzedzajmy wszak faktów z góry.

(ebs)

Lewis Carroll - angielski naukowiec i artysta: matematyk, pisarz, poeta oraz fotograf; profesor Uniwersytetu Oksfordzkiego, autor powieści "Alicja w Krainie Czarów" (1865) i "Po drugiej stronie lustra" (1871). W matematyce zajmował się głównie geometrią, algebrą, logiką i zastosowaniem matematyki do teorii głosowań.

Urodził się 27 stycznia 1832 w Daresbury jako Charles Lutwidge Dodgson, syn anglikańskiego duchownego, Charlesa Dodgsona. Ukończył studia matematyczne na Uniwersytecie Oksfordzkim i w latach 1855-1881 był wykładowcą tej uczelni w *Church College*. W 1877 przyjął święcenia diakonatu w Kościele anglikańskim. Na stałe mieszkał w Oksfordzie, jedyną podróż zagraniczną odbył w 1867 do Moskwy i Petersburga (po drodze odwiedził Wrocław, Gdańsk i Warszawę).

Jako matematyk był autorem ok. 250 prac naukowych z zakresu matematyki, logiki i kryptografii. Interesował się zagadkami matematycznymi i grami liczbowymi, opracowując ich zasady. Swoje publikacje zawodowe podpisywał właściwym imieniem i nazwiskiem, pseudonimem posługując się wyłącznie w twórczości artystycznej.

Poza twórczością literacką był także fotografem, uważany jest za najlepszego XIX-wiecznego portrecistę dzieci i dorosłych oraz jednego z prekursorów fotografii artystycznej. Jego prace są wymieniane m.in. obok zdjęć, które wykonała Julia Margaret Cameron.

Cierpiał na migrenę. W swoim dzienniku w roku 1880 opisał swój pierwszy epizod migreny z aurą.

Po latach doszukiwano się przesłanek na poparcie hipotezy, jakoby miałby być Kubą Rozpruwaczem, ale nie znaleziono żadnych pewnych dowodów. Twórcą tej hipotezy jest Richard Wallace, który opublikował ją w książce "Jack the Ripper, Light-Hearted Friend". Teorię opartą na rzekomych wiadomościach ukrytych w anagramach zdyskredytowała Karoline Leach.

Carroll zadebiutował w 1856 poematem "Solitude" ("Samotność") w humorystycznym czasopiśmie "The Train".

Najbardziej znanymi jego utworami jest "Alicja w Krainie Czarów" ("Alice's Adventures in Wonderland", 1865) i jej kontynuacja "Po drugiej stronie lustra" ("Through the Looking-Glass", 1871). Za pierwowzór postaci Alicji uważana jest Alice Liddell, córka dziekana oksfordzkiego kolegium *Christ Church* i wicerektora (1870-1874) Uniwersytetu Oksfordzkiego, Henry'ego George'a Liddella. Obie te książki, mieszające elementy baśniowe i realistyczne, pełne absurdu i groteski, zdobyły wielką popularność wśród dziecięcych i dorosłych czytelników.

Carroll jest też autorem poematu absurdalnego "Wyprawa na żmirlacza" ("The Hunting of the Snark", 1875) oraz wiersza "Jabberwocky" (1855); w tym ostatnim poeta stworzył wiele neologizmów oraz nowych form gramatycznych. Carroll opublikował także dwie powieści dla dorosłych: "Sylvie and Bruno" (1889) oraz "Sylvie and Bruno Concluded" (1893).

Charles Dodgson należał do fotografów-amatorów, których spora grupa działała w tym okresie w Europie (np. Julia Margaret Cameron, Clementina Hawarden). Były to osoby dobrze sytuowane, które wykonywanie zdjęć traktowały jako przyjemną rozrywkę, a nie sposób na zarabianie pieniędzy. W kręgach tych wytworzył się specyficzny styl, cechujący się bardziej swobodnym upozowaniem modeli (rodziny i znajomych) niż w przypadku komercyjnych zdjęć wykonywanych w studiu.

Dodgson zajął się fotografią pod wpływem swojego kolegi, lekarza Reginalda Southeya. Swoje pierwsze fotografie wykonał w maju 1856. Odtąd, przez kolejnych 25 lat, fotografia stanowiła jedno z jego najważniejszych zajęć i przez ten czas wykonał, jak się szacuje, ok. 3000 zdjęć, z których większość stanowiły portrety wykonane w technice kolodionowej. Jednak wbrew obiegowym opiniom autor "Alicji w Krainie Czarów" nie fotografował wyłącznie dzieci - ich zdjęcia stanowią ok. 50% wszystkich; pozostałe przedstawiają osoby dorosłe, rodzinę autora, pejzaże, martwe natury itp.

W kontekście fotografii dzieci Dodgsona często pojawia się problem jego rzekomej pedofilii. Jakkolwiek nie ma żadnego dowodu, iż tak było faktycznie, to zdjęcia małych dziewczynek z dzisiejszego punktu widzenia są przywoływane w kontekście domniemych skłonności autora. Należy wspomnieć, że pierwsze interpretacje dotyczące seksualności pojawiły się wraz z falą freudowskiej interpretacji "Alicji w Krainie Czarów" w latach 30 XX wieku. Część badaczy widzi w tych przedstawieniach wyraz sentymentalnego zamiłowania Dodgsona do niewinnej piękna dzieci, a nie dowód jego niezdrowych skłonności. Sam Dodgson nigdy nie ujawniał jakichkolwiek oznak pedofilii; w porównaniu do niektórych mu współczesnych, nie demonizował aktów dorosłych kobiet, a całokształt jego fotografii dzieci wpisuje się w trendy epoki wiktoriańskiej.

Dodgson dobrze opanował trudną technikę kolodionową i wiążącą się z nią konieczność obliczania czasu naświetlania. Początkowo wskazówek udzielał mu Southey, potem studiował technikę innych fotografów, których zdjęcia były prezentowane na wystawach *Photographic Society of London*. Szczególnie podziwiał Williama Lake Price'a i Oscara Gustave'a Rejlandera, a w późniejszym okresie Clementinę Hawarden i Julię Margaret Cameron.

W pierwszym okresie swojej twórczości fotograficznej (1856-1862) działał z entuzjazmem typowym dla nowicjusza. Wykonał wówczas ok. 700 zdjęć. Nie miał stałego studia. Od samego początku koncentrował się na portretach, w przeciwieństwie do siebie współczesnych fotografów, którzy preferowali raczej nastrojowe pejzaże czy widoki ruin. Portrety komponował bardzo precyzyjnie, zwracając uwagę na szczegóły. Fotografując dzieci, aparat ustawiał nieco poniżej wysokości ich oczu, tak, że są one ukazane lekko od dołu. Typowym zdjęciem dla tego okresu jest portret Alice Liddell jako "The Beggar Maid" (1858), przytaczane często jako dowód na niezdrowe zainteresowanie pisarza 6-letnią wówczas Alice. Jednak najprawdopodobniej fotografia była częścią pary - na drugiej Alice ukazana była w swoim najlepszym ubraniu, tworząc w ten sposób swego rodzaju dyptyk z "personifikacjami" biedy i bogactwa.

W latach 1863-1871 Dodgson wykonywał zdjęcia w studiu w pobliżu *Christ Church* w Oxfordzie. Jest to czas jego dojrzałości artystycznej; to wówczas wydał obie części "Alicji". Wykonał ok. 200 fotografii.

Ostatnia faza jego działalności rozpoczyna się w 1872, wraz z zainaugurowaniem nowego studia fotograficznego we własnym domu. Dodgson był wówczas mniej aktywny na polu fotografii, zajmując się m.in. nauczaniem i pisaniem - wykonywał ok. 60-80 zdjęć rocznie. Jego ulubioną modelką była w tym czasie Alexandra Kitchin.